

6

Med šolarji

NEDELJSKI
30. MARCA 2022

Petošolci prilagojenega programa so na Kozaro prišli iz običajnih osnovnih šol. Prej jih je bilo v razredu po 27, tukaj jih je sedem. Prej so imeli enice, zdaj imajo petice, štirice, trojke.

»Našim učencem nikoli ne rečemo, da nekaj ne bodo mogli postati,« pravi ravnatelj OŠ Kozara Edvard Vrabčič.

60 LET VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA OTROK S POSEBNIMI POTREBAMI NA GORIŠKEM

Šola na leteči preprogi

Obiskali smo šolo, kjer se črk učijo s preproge, računajo pa pod mizo – Osnovna šola Kozara, ki praznuje visok jubilej delovanja, je edina šola za otroke s posebnimi potrebami na Goriškem

Besedilo in fotografije:
Nataša Bucik Ozebek

Jutranji vrvež po hodnikih novogoriške osnovne šole Kozara je bil povsem enak vrvežu na vseh drugih šolah. Učenci so se tik pred zdajci preobuvali, se smejali, kukali skozi okna, učiteljice so si na hodnikih izmenjevale pozdrave. Vseeno je to posebna šola, v kateri učenci nove črke spoznavajo na leteči preprogi in v kateri se zjutraj z učiteljicami objamejo. Obiskujejo jo učenci s posebnimi potrebami. V posebni program so vključeni učenci z zmerno, težjo in težko motnjo v duševnem razvoju, prilagojen program osnovne šole z nižjim izobrazbenim standardom pa obiskujejo učenci z lažjo motnjo v duševnem razvoju, ki se jim v rednih osnovnih šolah zalomi in ne zmorejo več slediti sovrstnikom.

»Dobro jutro, Armin,« je učiteljica v najmlajši skupini posebnega programa pozdravila učenca. Sedeli so v jutranjem krogu. »Dobro jutro, Tina,« ji je Armin odvrnil po svojih najboljših močeh. Okorno, a onadva sta se razumela in si podarila velik objem. Ko so se objeli vsi med seboj, medtem povadili

imena sošolcev, so izbrali počutje dneva. »Vesel,« je vzklilnil Anže in se prijavil, da bo ta dan poskrbel za šolsko malico in odšel po vozček s hrano.

V nadstropju višje so tretjošolci in četrtošolci prilagojenega programa kar s tal spoznavali tiskano črko d in pisano črko h. Nekateri so ležali na leteči preprogi, spet drugi so zlezli pod učiteljičin kateder. »Povsem nekaj običajnega, večkrat na dan takole spremenimo položaje in se malo pretegnemo,« je našo radovednost pomirila učiteljica Tjaša Skupek, medtem ko so učenci iskali besede na h: hrushka, hrana, hiša ... hudo! Potem so se znova posedli za mize in črki upodabljali v koruzni moki, s kredo, flo-mastri, barvicami, voščenkami ... Šole ne delajo drugačne od običajnih osnovnih šol le nižja pričakovanja, drugačna je tudi pot, kako priti do znanja. Če to pomeni sedenje na tleh, bodo sedeli na tleh. Če to pomeni let na leteči preprogi, se bodo usedli na letečo preprogo.

»Prej smo imeli enice, zdaj imamo petice!«

Petošolcem prilagojenega programa se pridružimo pri igranju kviza Moja Slovenija. Med podajanjem

Med učenci in učitelji se spletejo pristne vezi, objemi so del njihovega vsakdana.

darila, ki bo zdaj zdaj eksplodiralo, ponavljamo naravoslovje. Strani neba, ločevanje odpadkov, reke ... Vsi so na Osnovno šolo Kozara prišli iz običajnih osnovnih šol. Prej jih je bilo v razredu po 27, tukaj jih je sedem. »Prej smo imeli enice, zdaj imamo petice, štirice, trojke,« odgovorijo v en glas. »Ko sem prišla sem, sem bila presenečena, ker nam je učiteljica dovolila, da smo v razredu brez copat in da

nalogo lahko delamo tudi pod mizo,« se razgovori petošolka Emilija. Včasih vzamejo šale in si naredijo hiške za učenje, včasih med poukom, ko glava ne zmore več, tekajo po hodniku. Veliko snovi predelajo zunaj v naravi. Njihova razredničarka Kristina Perić prikima, da gre snov lažje v glavo zunaj in takrat, ko sploh ni videti, da imajo pouk. »Res je včasih naporno in težko, a tudi zabavno in lepo, ti otro-

ci nam veliko dajo. Je pa res, da tukaj ne učimo navadne učiteljice, tudi otroci nam to povedo,« se posemeje, ko jo vprašamo, kakšna morata biti učiteljica ali učitelj, ki se odločita, da bosta učila na Osnovni šoli Kozara. Med pogovorom ugotovimo, da ni predmeta, ki učencem zares ne bi bil všeč. Emilija pove, da bi rada postala boksarka, in se kar dogovorimo za prvi intervju. Anastasija bo slaščičarka, Dominik bo policist, Ernis računalničar, Anže se izbira med poklici voznika tovornjaka, drvarja in komunalnega delavca.

»Našim učencem nikoli ne rečemo, da nekaj ne bodo mogli postati,« kasneje v svoji pisarni odkima ravnatelj posebne šole Edvard Vrabčič. »Pustimo jim čas, da njihove odločitve in spoznanja, koliko zmorejo, dozori. In s ponosom povem, da imajo nekateri naši nekdanji učenci uspešna mala podjetja. Vse je mogoče,« pravi. Učiteljica slovenščine in pomočnica ravnateljica Mateja Ivanuša je najbolj vesela, ko nekdanje učence sreča kot prodajalce v trgovini s čevlji, kot blagajničarje v restavraciji, na bencinski črpalki ... »Ko jih srečaš, so ponosni na to, kar so dosegli,« pravi in dodaja, da skoraj vsi končajo nižje poklicno izobraževanje, veliko jih kasneje zaključijo tudi redno poklicno šolo. »Marsičesa so sposobni, zalomi se na koncu – pri zaposlovanju. Delovnih mest na Goriškem zanje ni na pretek,« bi si želela boljše možnosti zanje.

Spodbujajo močna področja

Ko se je leta 1965 prvi učenec te šole zaposlil, je bil to tako slovesen trenutek, da so ga ponosno zapisali v šolsko kroniko. Ko so leta 1978 odprli novo šolsko stavbo (po potresu so jo zgradili z donacijo bratske republike Bosne in Hercegovine), je na odprtje prišlo 3000 ljudi. Veliko. Zato me zanima, katero kolo je, ko se delita občinski in državni denar. Ravnatelj Vrabčič pravi, da ne zadnje. »Imamo šest občin ustanoviteljic, zadnjih nekaj let imam občutek, da imajo veliko posluha za našo šolo, predvsem ko gre za otroke, njihov razvoj, specifične težave. Ko se pogovarjamo o tem, imamo vsi svojo podporo, tudi od države,« je zadovoljen. Nekoliko težje je z infrastrukturo. Čakajo na prenovno telovadnico, posodobitve dveh učilnic in ureditve atrija, da bodo prostori primerni za njihove učence. »Od leta 1978 do današ-

Po jutranjem pozdravu so prvošolci najprej preverili, kdo je prišel le šolo in kdo manjka.

Defektologi ne popravljajo koles!

Šola za otroke s posebnimi potrebami, edina tovrstna na Goriškem, je prvih dvanajst učencev sprejela 12. septembra 1961. Bilo je v času, ko je marsikdo mislil, da defektologi popravljajo kolesa, se spominja prva učiteljica in prva ravnateljica Mara Miklavčič. Okroglo 60. obletnico ustanovitve so na šoli zaradi epidemioloških razmer praznovali šele letos. Pripravili so slovesno prireditev, izdali zbornik, v stavbi novogoriške občine postavili razstavo (na ogled je še do 1. aprila) in posneli dokumentarni film o zgodovini šole. Posebno so ponosni, da so skupaj z Akademijo za umetnost Univerze v Novi Gorici šolski utrip ujeli tudi v kratek film.